

Seznam příloh

Příloha 1: Otázky k rozhovoru.....	I
Příloha 2: Rozhovor č. 1	II
Příloha 3: Rozhovor č. 2	VII
Příloha 4: Rozhovor č. 3	XII
Příloha 5: Rozhovor č. 4	XVII
Příloha 6: Rozhovor č. 5	XXII
Příloha 7: Informovaný souhlas.....	XXVI

Příloha 1: Otázky k rozhovoru

1. Volíte čtenou variantu pohádek či audio verzi? Proč?
2. Čtete dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě volíte pohádku během režimu dne?
3. Věnujete pohádce po přečtení další čas?
4. Podle čeho vybíráte pohádku, kterou dětem budete číst? Necháváte výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?
5. Porovnejte prosím vaše dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole. Změnilo se něco?
6. Jakým pohádkám dáváte přednost?
7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti ve vaší třídě nejraději?
8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomenete si, jaké postavy jste se bála vy jako dítě?
9. Myslíte si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle vás dávají přednost?
10. Jak motivujete děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?
11. Navštěvujete s dětmi knihovnu?
12. Věnujete tematický blok v RVP pohádkám, knihám?
13. Ovlivňuje podle vás vzdělání to, zda se dětem čte?
14. Myslíte si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?
15. Myslíte si, že mohou mít pohádky negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uveďte příklad, či zkušenost prosím.
16. Jaký je podle vás význam pohádek v předškolním období?
17. Jak podle vás ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?
18. Myslíte si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost?
19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

Příloha 2: Rozhovor č. 1

Osobní údaje: Ema, 26 let, bakalářské vzdělání v oboru speciální pedagogika

1. Volíš raději čtenou variantu pohádek či audio verzi a proč?

„Volím obě dvě varianty, ale přednost ovšem dávám čtené formě pohádky, která je pro děti více uchopitelná. Audio verzi pohádky volím spíše před odpoledním odpočinkem v kombinaci se čtenou verzí, kdy děti nejdříve pohádku poslouchají a poté u ní odpočívají.“

2. Čteš dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě pracuješ s pohádkou během režimu dne?

„Dětem čtu každý den před odpoledním odpočinkem, většinou čteme pohádky na pokračování, které jsou kratší, přibližně na 20 minut a můžeme se tak společně těšit na pokračování příběhu další den, to mají děti rády. Děti samy čtenou pohádku vyžadují, samy si nosí knížky, které by chtěly přečíst. Během dne si děti samy knížku vytáhnou z knihovny, která je pro ně volně přístupná, prohlížíjí si obrázky nebo čteme společně.“

3. Věnuješ pohádce po přečtení další čas?

„Ano, společně si vysvětlujeme pojmy, kterým děti nerozumí. Pohádky nás provází také při výtvarném ztvárnění, kdy děti ukážou daleko lépe svou fantazii. Např. pokud chci, aby vyrobily nebo nakreslily čerta, dokážou si ho díky pohádce lépe představit, tím pádem začínají zapojovat svou fantazii a představivost a tvůrčí dovednosti a přenos na papír je pro ně tak mnohem snazší. Pohádky mám moc ráda, takže se snažím je zařazovat do každodenních činností, pohybových her apod.“

4. Podle čeho vybíráš pohádku, kterou dětem budeš číst? Necháváš výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?

„Jak kdy, záleží na situaci nebo třeba na tematickém bloku, ročním období apod. Např. před spaním nechám výběr pohádky na dětech, ale vždy se snažím, aby nám motiv či námět pohádky zapadal do tématu, aby práce s takovou knihou, pohádkou byla efektivní a užitečná co možná nejvíce. Tzn., že připravím třeba tři knihy, se kterými bych na dané téma chtěla pracovat a užší výběr již nechávám na dětech.“

5. Porovnej prosím tvoje dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole, změnilo se něco?

„Asi jak u koho. Mně maminka pohádky četla hodně, když jsem byla malá a možná proto se to i já snažím také co nejvíce aplikovat v praxi. Ve třídě vidím rozdíly, kdy rodiče svým dětem pohádky čtou, ale zase je tam velký kontrast s rodiči, kteří raději pustí dítěti pohádku v televizi a spoléhají tak spíše na tuto formu zábavy. Vzhledem k vývoji technologiím a více možnostem je to asi také více samozřejmé a běžné. V naší třídě zařazujeme čtenou podobu pohádky opravdu do každodenního režimu, ale vidím, že např. starší kolegyně častěji sáhnou po pohádce na CD. Takový přístup asi hodně záleží na osobnosti učitelky a jejímu přístupu.“

6. Jakým pohádkám dáváš přednost?

„Rozhodně upřednostňuji čtenou verzi pohádky, jak jsem o tom již mluvila. Snažím se vyzdvihnout kouzlo knihy a zájem tak vzbudit i u dětí. Jsem aktivní čtenář a domnívám se, že tato podoba pohádky může dětem pomoci při rozvoji jazykového citu apod., už jen proto, když děti knihy samy prohlíží, popisují obrázky, či jakkoliv jinak příběh komentují. Nic špatného nevidím ani na pohádkách od Disneyho, i když dávám přednost vždy těm českým.“

7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti v tvoji třídě nejraději?

„Tak takový výběr se velmi liší a záleží na aktuálním trendu. Jednu dobu to samozřejmě bylo Ledové království a jeho dvě hlavní hrdinka Anna a Elza, které byly oblíbené hlavně u holčiček. Spoustu dětí momentálně uchvátila Tlapková patrola, zvláště tedy kluky, což tedy přesně ukazuje, že děti hlavně doma sledují hodně pohádek v televizi. V naší třídě však nejvíc vede pohádka Lotrando a Zubejda, kterou děti opravdu velmi často vyžadují a stala se tak nejoblíbenější pohádkou.“

8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomeneš si, jaké postavy jsi se bála ty jako dítě?

„Ve třídě si poslední dobou děti hrají na Harryho Pottera a já si nemyslím, že je toto vhodný námět pro předškolní děti. Myslím si, že právě díky takovým filmům mají děti v noci zlé sny, které se sice ve školkovém prostředí většinou neprojeví, ale děti si trauma můžou nést až do staršího věku, nebo může vzniknout jiný problém jako je např. počůrávání apod. Já sama mám z dětství zkušenost, kdy jsem se dívala na pohádku, kde byla princezna, která se

večer, když šla spát, proměnila v černou paní, a spala v rakvi. Do teď z té pohádky mám trauma a živě si tu scénu vybavím, když si ji představím. Takže temné postavy určitě mají špatný vliv na děti a mohou dle mého názoru vzbuzovat strach.“

9. Myslíš si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle tebe dávají přednost?

„V naší třídě mají děti knížky rádi, vždy si rádi vybírají knihy, které jsou bohaté na ilustrace, protože díky nim je pro ně kniha více zajímavá a dokážou s ní tak strávit více času. Kniha musí být také hodně barevná. Děti také mnohem radši sáhnou po knize, jejíž příběh nebo hlavního hrdinu již znají např. Z televize. Každopádně i tak si myslím, že zájem o knihy celkově stále klesá a to z toho důvodu, že v dnešní době je mnohem více možností a děti mají na výběr nejen knihu, ale také pohádku z CD, v televizi, tabletu apod.“

10. Jak motivuješ děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?

„Při ranní volné hře si vždy sednu k dětem ke stolu s nějakou knihou a ne jen jedno dítě si vždy přijde podívat, co to mám v ruce, co si to prohlížím. Většinou v nich tímto vzbudím zájem a samy si pak vyndávají knihy z knihovny a prohlížejí si je, nebo si navzájem vyprávějí a popisují obrázky. Samozřejmě pravidelně přikupujeme do školky nové knihy, které jsou aktuální, ale i třeba nové zpracování klasické pohádky. Vždy dáváme přednost knize, která je barevná, bohatá na ilustrace, protože děti si samy z knihovny nikdy nevezmou knihu, která není barevná, i když její obsah je více než vhodný.“

11. Navštěvuješ s dětmi knihovnu?

„Ano, nedaleko školky máme knihovnu, kam chodíme minimálně jednou za půl roku. Reakce dětí jsou skvělé, spoustu dětí knihovnu už zná, chodí tam s maminkou, takže jim toto prostředí není vůbec vzdálené. Samozřejmě letos kvůli pandemii koronaviru jsou knihovny zavřené a my jsme tedy neměli možnost jí navštívit. Proto se vždy snažíme alespoň chvíli knihovně věnovat, když máme téma pohádek a knih, aby děti o tuto možnost nepřišly.“

12. Věnuješ tematický blok v RVP pohádkám, knihám?

„Ano, pohádkám a knihám se v podstatě věnujeme celý jeden měsíc, ale pohádky i knihy nás provází celým školním rokem. Pokud je to možné, snažím se vždy doplňovat aktivity a témata zajímavou a vhodnou knihou.“

13. Ovlivňuje podle tebe vzdělání to, zda se dětem čte?

„Určitě ano, ovšem nemůžu házet všechny rodiče do jednoho pytle. Setkala jsem se i s negramotnými rodiči, kteří dětem nečetli vůbec a čtení z knihy běžně nahrazovali sledováním pohádek v televizi. Ale každopádně jsem toho názoru, že rodiče s vyšším vzděláním mají větší předpoklady pro to, aby svým dětem četli pohádky a vedli je k zájmu o knihy.“

14. Myslíš si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?

„Doufám, že tomu tak je. Mně maminka před spaním v dětství vždy četla pohádky a poté mi vždy ještě pouštěla pohádku z CD. Měly jsme to vždy spojené s takovým hezkým rituálem, na který jsem se celý den těšila. Ke knihám a pohádkám mám hezký vztah a snažím se jim věnovat hodně času ve školce při různých aktivitách. Rozhodně bych v budoucnu i já chtěla pokračovat v tom, že mi maminka četla v dětství a číst také svým dětem co nejvíce.“

15. Jaký je podle tebe význam pohádek v předškolním období?

„Podle mě obrovský. Vhodná pohádka dokáže dítě poučit. Děti také snáze pochopí rozdíl mezi dobrem a zlem a jejich důležitost v životě. Pohádka také pomáhá dětem orientovat se ve světě dospělých, kterému ještě moc nerozumí, díky pohádce také mohou děti pochopit plno věcí a souvislostí.“

16. Jak podle tebe ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?

„Myslím si, že pohádka rozvíjí u dítěte jak jeho psychický vývoj, ale také emoční stránku. Důležité je podle mě čtení pohádky pro rozvoj slovní zásoby, jak aktivní tak i té pasivní. Dále rozvíjí fantazii a podporuje dětskou představivost. Má dobrý vliv také na rozvoj komunikace, celkově i jazyka, artikulace apod. Díky pohádkám a vyprávění pohádkových příběhů děti mohou trénovat i svou paměť.“

17. Myslíš si, že mohou mít pohádky i negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uved' prosím příklad, či zkušenost.

„Rozhodně si myslím, že mohou mít i negativní vliv. Děti předškolního věku se učí nápodobou a jsou daleko více vnímavé. Jestliže se setkají v tomto věku s pohádkou nevhodnou, ať už z hlediska věku nebo situace, může to mít obrovský negativní dopad a vliv na jejich psychický vývoj. Např. setká-li se dítě s čertem a jeho zkušenost bude opravdu strašidelná, může si trauma nést ještě dlouho. Nemyslím si ale, že by se dětem mělo ukazovat jen to dobré, jen se musí volit vhodné prostředky a formy. Tady si opět vzpomínám na princeznu, která se měnila v černou panu a spala v rakvi, tehdy asi nebyla vhodná doba, abych takovou pohádku viděla.“

18. Myslíš si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost? Z jakých důvodů?

„Určitě ano. Dítě prostřednictvím pohádek poznává hodnoty, projde si základy mravní výchovy. Děti se rádi vcítí do hrdiny, kterého obdivují, což prospívá jejich zdravému vývoji osobnosti a rozvoji sebevědomí. Prohlížení knih a vyprávění příběhů má také vliv na rozvoj komunikace a řeči, která předchází učení čtení a psaní.“

19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

„Ano, jak jsem již říkala dříve, ve třídě máme police s knihami, které jsou dětem volně přístupné. Mohou si tam kdykoliv během dne, nejen při ranní volné hře pro knihu sáhnout, listovat jí a prohlížet obrázky. Následně s ní pak pracujeme.“

Příloha 3: Rozhovor č. 2

Osobní údaje: Lenka, 38 let, magisterské vzdělání v oboru pedagogika, středoškolské vzdělání v oboru předškolní pedagogika

1. Volíš raději čtenou variantu pohádek či audio verzi a proč?

„Já osobně raději volím čtenou variantu, protože si tak děti lépe vytváří pozitivní vztah ke čtení a knihám vůbec, a to je také později motivuje k samostatnému čtení. Vždy ale záleží na situaci ve třídě, někdy máme čtenou pohádku, někdy audio verzi. Někdy nejdříve čteme a poté pouštíme audio pohádku, záleží i na zájmu dětí, kdy někdy chtějí pohádku poslouchat, nebo si vyberou knížku sami.“

2. Čteš dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě pracuješ s pohádkou během režimu dne?

„Dětem před spaním čtu, není to sice každý den, ale snažím se co nejvíce. Většinou čteme zhruba 15 minut a potom většinou ještě pouštím pohádku poslouchací. Někdy si děti sami vyberou audio pohádku na úkor pohádky čtené. S pohádkami i knihami poté pracujeme v rámci jednotlivých integrovaných bloků, takže se vždy do témat snažím zahrnout pohádkové příběhy, obrázky či pohádkové verze příběhů apod. A víceméně nás pohádky provází celým školním rokem.“

3. Věnuješ pohádce po přečtení další čas?

„Ano, po odpoledním odpočinku si s dětmi sedneme do kruhu a vyprávíme si, jakou pohádku jsme společně četli nebo poslouchali. Rozebíráme si, o čem pohádka byla, jaké byly hlavní postavy, co jsme si z pohádkového příběhu odnesli, vysvětlujeme si slova a výrazy, kterým děti nerozumí. Volím vždy variantu, aby na sebe děti s vyprávěním navazovali, každý tak mohl převyprávět dle vlastní fantazie svou verzi, část. Učíme se tím také naslouchat druhým, trénujeme paměť, schopnost soustředit se a obohacujeme se vzájemně, protože čeho si všimne jeden, nemusí si všimnout i ostatní. Zřídkakdy se snažíme pohádkový příběh zdramatizovat, rozdělíme si role, převlečeme se do kostýmů a zkusíme si pohádku ve třídě zahrát dle vlastní představivosti. Děti také hodně baví, když mohou měnit průběh nebo závěr pohádky.“

4. Podle čeho vybíráš pohádku, kterou dětem budeš číst? Necháváš výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?

„Výběr nechávám většinou na dětech, jedná-li se o pohádku před odpoledním odpočinkem. Když pohádku volím já, je to hlavně z důvodu, že jí vybírám kvůli nějakému konkrétnímu účelu, protože s ní chci dál pracovat, chci dětem něco předat a souvisí např. S právě probíraným tématem.“

5. Porovnej prosím tvoje dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole, změnilo se něco?

„Já si myslím, že dřív se četlo asi o něco více než dnes. Souvisí to asi i s rozvojem technologií, a že častěji děti sledují pohádky v televizi a pracují i s dalšími moderními technologiemi. Možností, jak pohádku dětem zprostředkovat je v dnešní době už opravdu mnoho. Určitě v tomto směru ale záleží také na učitelkách v mateřských školách, stejně tak jako doma na rodičích, jak budou ke čtení a k pohádkám přistupovat. Velkou roli zde také dle mého názoru hraje čas a časové možnosti. Takže pokud učitelka preferuje čtené pohádky, vždy si pro tuto formu najde prostor a domnívám se, že v takovém případě bude současná situace ohledně čtení pohádek srovnatelná s minulostí.“

6. Jakým pohádkám dáváš přednost?

„Tak to záleží vždy na situaci. Častěji volím českou pohádku, někdy i pohádky cizí, Disney pohádky apod. Oblíbené mám také pohádky s písničkami nebo s poučením. Záleží to opravdu na mnoha faktorech, jako je momentální nálada, výběr dětí, účel pro další práci s pohádkou atd. Moc se mi nelíbí, jak je v některých zahraničních pohádkách hodně použito násilí, např. Tom a Jerry.“

7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti v tvójí třídě nejraději?

„Já si myslím, že v tomhle je vidět rozdíl mezi staršími a mladšími dětmi. Mladší děti mají rádi pohádky a pohádkové postavy jako je pejsek a kočička, včelí medvědci a u starších dětí tam se více objevují pohádky modernější a ovlivňuje je trend jako je Tlapková patrola u kluků nebo Ledové království u holčiček.“

8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomeneš si, jaké postavy jsi se bála ty jako dítě?

„Podle mých zkušeností mají děti nejčastěji strach z čertů nebo pohádek, kde se čerti vyskytují. Bojí se jich, protože je mají spojené většinou se špatnou zkušeností, jsou temní. Z mého dětství nikdy nezapomenu na pohádkovou postavu ježibaby Jamamy ze stejnojmenné televizní pohádky, ta ve mně opravdu zanechala obavy hodně dlouho.“

9. Myslíš si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle tebe dávají přednost?

„Určitě si myslím, že děti mají stále zájem o knihy, i přes velké množství nových technologií a možností, ale určitě záleží na tom, jestli jsou k tomu vedeni již od dětství, ať už rodiči nebo učitelkami v mateřské škole. Řekla bych, že dávají přednost tomu, co už znají, s čím se již seznámili např. ve filmové tvorbě. A díky třeba pohádce z televize se pak dostanou ke čtené verzi, která by měla být zajímavá, hodně obrázková a barevná, aby upoutala jejich pozornost.“

10. Jak motivuješ děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?

„Před každodenním odpočinkem dávám dětem prostor pro to, aby si knihy braly. Prohlížejí si je na lehátkách a společně si o nich povídají. Ke knihám mají přístup také kdykoliv během dne, kdy s nimi pracujeme při ranním kruhu, ukazujeme si obrázky, vysvětlujeme si pojmy, slouží nám také jako doprovod pro vysvětlení různých témat. Nové knihy vždy před zařazením do knihovny dětem ukážu, abych je motivovala k budoucímu listování v nich apod. Učíme se také, jak se správně ke knihám chovat, aby nám vydržely dělat radost co nejdéle. Nejstarší děti pak také mají třeba radost z toho, že z knihy mohou již přečíst nějaká písmena, která znají např. ze svého jména.“

11. Navštěvuješ s dětmi knihovnu?

„Když je to možné, tak s dětmi určitě knihovnu navštěvujeme. Snažíme se pravidelně, většinou dvakrát do roka. Chodíme na předem domluvené programy, které děti velmi baví a zajímají. Máme velmi dobrou zkušenost s knihovnicemi, které si pro děti připravují zábavný, ale i poučný program, jenž je vhodný i pro ty nejmenší.“

12. Věnuješ tematický blok v RVP pohádkám, knihám?

„Ano, pohádkám i knihám se věnujeme v rámci dvou integrovaných bloků v RVP. V rámci jednoho bloku se jedná přímo o pohádková témata, kde se tedy dopodrobna věnujeme pohádkám, jejich významu a smyslu. Snažíme se zaměřovat na klasické české pohádky, které krásně dětem ilustrují ještě nepochopený svět dospělých a předávají základní lidské hodnoty jako je dobro a zlo, že lhát a krást se nemá apod. V rámci druhého bloku je tam poté týden knihy, kde děti učíme, jak s knihou zacházet, hrajeme si na knihovnu, navštívíme knihovnu apod.“

13. Ovlivňuje podle tebe vzdělání to, zda se dětem čte?

„Podle mě určitě může mít vzdělání vliv na to, zda se dětem čte. Myslím si, že zrovna mateřské škola je instituce pre-primárního vzdělávání, kde je potřebné a nezbytné vzdělání učitelek nebo učitelů a čte se hodně. V rodinách může být situace různá, pokud budou rodiče negramotní, asi těžko budou dětem pohádky číst, ale pozitivní ohlasy mají také příběhy vyprávěné. Určitě to také hodně ovlivňuje osobnost jedince.“

14. Myslíš si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?

„Myslím si, že určitě ano, může to mít vliv. Pokud si rodiče přinesou ze svého dětství, že jim rodiče četli a předali jim tuto hodnotu jako důležitou, je větší pravděpodobnost, že i oni budou číst svým dětem. Nemusí to být však pravidlem, záleží asi na více faktorech, jako je časová vytíženost rodičů a jejich možnosti. Může to mít třeba i opačný vliv, že když je dospělým líto, že jim jejich rodiče málo četli, budou se to chtít snažit dohnat u svých dětí a vynahradiť jim to. Já jsem třeba jako malá pohádky hodně vyžadovala, snažím se i dětem v MŠ hodně číst, někdy je to však hodně časově náročné. Ale myslím si, že určitá pravděpodobnost tam je.“

15. Jaký je podle tebe význam pohádek v předškolním období?

„Tak pohádky mají v předškolním období zásadní význam pro děti. Jsou pro ně prostředkem jak se orientovat v okolí, jak se s ním seznámit. Učí se prostřednictvím pohádek rozlišit dobro a zlo, jak se v některých situacích zachovat, jak komunikovat. Rozvíjí se jejich slovní zásoba tím, že vlastně popisují a vyprávějí příběhy a pohádkové postavy a celkově se

zlepšují jejich komunikační dovednosti. Dále má zásadní význam v rozvoji fantazie a představivosti. Takže bych řekla, že celkově je pro dítě v předškolním období pohádka zásadní, ne-li až nezbytná.“

16. Jak podle tebe ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?

„Podle mě pohádka ovlivňuje rozvoj dítěte po všech stránkách, takže ten vliv je hlavně pozitivní. Pohádka rozvíjí všestranně jejich osobnost a schopnosti v mnoha ohledech. V předškolním věku jsou tedy nedílnou součástí života dítěte.“

17. Myslíš si, že mohou mít pohádky i negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uveď prosím příklad, či zkušenost.

„Tak přesně tak jak mohou pohádky působit pozitivně, můžou podle mě působit i negativně. Jestliže si z nich děti mají brát dobré příklady, záleží asi také na výběru pohádek, který by měl odpovídat různým faktorům, měl by být hlavně přiměřený věku. Vhodná formulace či podání příběhu hraje taky velkou roli. Např. krásné pohádky Hanse Christiana Andersena těžko pochopí mladší děti, kterým by v jejich věku připadaly smutné a jejich konce často nespravedlivé, až děsivé. Takže určitě volím pohádky podle věku dětí, také jejich zájmu a účelu.“

18. Myslíš si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost? Z jakých důvodů?

„Určitě ano a velký. Děti se díky pravidelnému čtení a vyprávění pohádek učí schopnosti komunikovat, přebírají z nich důležité vzorce chování. Učí se sledovat a vyprávět děj vlastními slovy. Rozvíjí tak slovní zásobu, učí se významům nových slov apod. Rozvíjí fantazii a představivost. Prohlubují také vztah ke knihám, což také vede k pozitivnímu vztahu ke čtení a to se určitě pozitivně projeví ve škole.“

19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

„No, knihovničkou bych to úplně nenazývala. Máme ve třídě dvě police vyhrazené na knihy. Jsou to nejnižší police, na které dosáhnou i ti nejmenší. Děti k nim tedy mají volný přístup kdykoliv jen chtějí“.

Příloha 4: Rozhovor č. 3

Osobní údaje: Elena, 50 let, vzdělání - sociálně právní nastavba

1. Volíš raději čtenou variantu pohádek či audio verzi a proč?

„Používám raději čtenou verzi pohádek, protože mohu při ní dětem vysvětlit složitější slova nebo výrazy, které neznají. Jednoduše také zjistím, zda děti textu rozumí, jestli je baví. Pohádku čtenou také mohu udělat emotivní, dá se s ní lépe pracovat. Také v tištěné podobě je větší výběr. Ale samozřejmě používám i audiovizi, např. když jsou omezené časové možnosti.“

2. Čteš dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě pracuješ s pohádkou během režimu dne?

„Čtu dětem docela pravidelně před odpoledním odpočinkem a to cca 8–15 minut. Volím kratší pohádky a příběhy, aby děti neztratily pozornost, a většinou jim poté ještě pustím audio pohádku, která hraje spíše roli kulisy v rámci odpočívání. Při této audio verzi již většinou menší děti usínají, ty starší si ji doposlechnou a i poté mají ještě dostatek prostoru pro odpočívání v klidovém režimu. S pohádkou pak pracuji během režimu dne většinou v rámci hlavní řízené činnosti s dětmi, třeba jednou do měsíce, pokud mne zaujme pohádka, která se nám zrovna hodí do probíraného tématu.“

3. Věnuješ pohádce po přečtení další čas?

„Ne moc často, ale vždycky se snažím alespoň dětem odpovědět na nejčastější dotazy, či nejasnosti v příběhu. Pokud s pohádkou pracuji více, je to hlavně proto, že je např. součástí daného integrovaného bloku.“

4. Podle čeho vybíráš pohádku, kterou dětem budeš číst? Necháváš výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?

„Pohádku vybírám často podle probíraného tématu, v tom případě výběr na dětech nenechávám. V případě, že si pohádku volí děti, je to např. před odpoledním odpočinkem nebo při ranních hrách. To ovlivňuje hlavně složení dětí ve třídě (zda jsou tam více holky, kluci, starší nebo mladší děti), čteme si pak pohádku, kterou si odhlasuje většina.“

5. Porovnej prosím tvoje dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole, změnilo se něco?

„Musím přiznat, že si nepamatuji, zda se u nás v mateřské škole pohádky četly nebo ne. Obecně si však myslím, že se v současné době čte o něco méně. Je to podle mého názoru hlavně díky novým technologiím a tomu, že děti mají nové technologie rády, rády tráví volný čas u televize nebo s tabletem. Doma tedy častěji vyžadují pohádky vizuální a vlastně i ve školce, např. při nepříznivém počasí, musíme-li zkrátit vycházku venku, pouštíme pak pohádku z DVD, jelikož čtená pohádka je většinou v takovém případě neuspokojí. Z dětství si pamatuji, že jsem ráda poslouchala vyprávění pohádek od babičky, nebo biblické příběhy od rodičů, které měly v sobě hodně mravního poučení.“

6. Jakým pohádkám dáváš přednost?

„Dávám přednost pohádkám čteným, protože ráda pracuji s knihou. Smysl vidím také v pohádkách českých a naučných, ve kterých není příliš mnoho násilí, a děti si z jejich příběhu mohou odnést něco do života. Samozřejmě se můj výběr vždy odvíjí od věku dětí a situace.“

7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti v tvojí třídě nejraději?

„Momentálně bych řekla, že děti v naší třídě mají nejraději pohádku o Pejskovi a kočičce, které neustále čteme a pouštíme na CD.“

8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomeneš si, jaké postavy jsi se bála ty jako dítě?

„Myslím si, že děti mají nejčastěji strach z čertů a draků, ale liší se to také věkem. Já jsem jako dítě neměla ráda Trautenberka a Rumburaka, kteří mě děsili.“

9. Myslíš si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle tebe dávají přednost?

„Ve školce děti o knihy zájem mají, protože se jim je také snažíme co nejvíce ukazovat a podsouvat. V domácnosti mají pak možností na výběr mnohem více – televizi, tablet, telefon, počítač, internetové hry, pohádky vizuální, interaktivní hračky a tomu podle mě

dávají přednost už jen z toho důvodu, že je v dnešní době moderní používat technologie a trávit s nimi volný čas.“

10. Jak motivuješ děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?

„Myslím si, že ta motivace je právě v tom, že si společně čteme, prohlížíme knihy, ptáme se, jaké knihy čtou doma před spaním, jaké knihy mají rády atd. Když máme ve školce téma knih a pohádek, děti nosí svou oblíbenou knihu do školky a vzájemně se tak obohacujeme.“

11. Navštěvuješ s dětmi knihovnu?

„Ano, stejně tak jako chodím pravidelně do knihovny se svým dítětem. V době, kdy jsme se ve společnosti nepotýkali s koronavirem, chodili jsme v rámci školky s dětmi do knihovny minimálně dvakrát ročně. Děti mají tuto mimo školní aktivitu velmi rády, paní knihovnice nám vždy vysvětlí, jak to v knihovně funguje, kde a jak mohou děti knihy najít, jak se v takovém prostoru chováme atd. Návštěva je vždy spojena se zajímavým programem a děti mají možnost vidět neskutečné množství knih na jednom místě.“

12. Věnuješ tematický blok v RVP pohádkám, knihám?

„Ano, jistě. Máme téma zaměřené na knihy i pohádky jako takové. Snažím se, aby si děti vytvořily ke knihám kladný vztah, aby vnímaly tu odlišnost přitom, když se pohádka čte, na rozdíl od toho, kdy ji sledujeme. Jak už jsem říkala, děti si v rámci tematického bloku přinesou do mateřské školy své vlastní oblíbené knihy, které pak společně čteme, prohlížíme.“

13. Ovlivňuje podle tebe vzdělání to, zda se dětem čte?

„Pokud rodiče vedou děti ke čtení, tak zájem o knihy mít budou a je podle mě jedno, jaké vzdělání rodiče mají. Záleží podle mě mnohem více na vztahu mezi dítětem a rodičem, ale i na časových možnostech v dnešní uspěchané době. V mateřské škole jsou děti ke knihám vedeny, se záplem si je prohlížejí a listují jimi a čtení pohádek dokonce vyžadují. Záleží také ale na osobnosti a preferencích jednotlivých učitelek, kdy někdo může knihám přikládat větší důraz než druhý.“

14. Myslíš si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?

„Může to být dáno i tímto, protože když má někdo něco zažité od dětství, bere to v budoucnu jako běžné a praktikuje to i v praxi.“

15. Jaký je podle tebe význam pohádek v předškolním období?

„Dítě v tomto období ještě moc nechápe, co je dobro a zlo a pohádky mu to dokážou demonstrovat ve srozumitelných činech, tedy jsou tam jasné kontrasty dobra a zla, správné vysvětlení konání, je zde možnost ztotožnit se s kladným hrdinou, což je podle mě v tomto věku opravdu důležité – přejímat správné hodnoty a pomocí pohádek se učit novým věcem.“

16. Jak podle tebe ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?

„Pohádky v tomto období rozvíjí fantazii, obrazotvornost, slovní zásobu. Učí dítě morálnímu cítění jako je úcta ke starším lidem, láska, soucit s trpícími či nemocnými, trpělivost, víra v úspěch píle, spravedlnost, či že zločin se nevyplácí. Mají také terapeutický význam.“

17. Myslíš si, že mohou mít pohádky i negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uveď prosím příklad, či zkušenost.

„Určitě ano, v některých moderních pohádkách třeba z USA je hodně násilí, a pokud jim takové pohádky rodiče pouštějí v televizi nebo je zprostředkovávají jinak v tomto školkovém věku, může to mít negativní vliv na rozvoj dítěte. Děti v tomto období ještě zcela nerozlišují fikci, neví, jaké chování je to správné v běžném životě a mohli by si tak osvojovat nesprávné dovednosti a návyky. Pohádka může být také špatně zvolena vzhledem k věku dítěte, např. sledování Harryho Pottera ve věku 3–6 let, děti toto kouzelnické prostředí nechápou, nerozumí mu, nedokážou rozlišit skutečnost od fantazijních představ. Rozhodně si tedy nemyslím, že je taková „pohádka“ v tomto věku vhodná a mohla by dítěti a jeho psychice spíš uškodit. Děti se po takové zkušenosti mohou budít s nočními můrami, můžou se bát tmy, a setkala jsem se již i s výskytem poruchy řeči – koktavosti.“

18. Myslíš si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost? Z jakých důvodů?

„Ano, určitě, i když si myslím, že velkou úlohu hrají i geny a genetická predispozice. Pravidelné čtení nebo vyprávění pohádek dětem rozšiřuje slovní zásobu, trénují paměť, fantazii a představy. Děti si osvojují empatii a morální zásady, dokážou vnímat širší souvislosti, které by díky čtení nebo vyprávění nezískaly. Stávají se z nich osobnosti, které si v životě dokážou poradit.“

19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

„Ano, v každé třídě v mateřské škole máme pro děti k dispozici mnoho knih, které si mezi třídami pravidelně měníme, aby měly děti stálý přísun nových knih a tedy i stále zájem knihy zkoumat. V šatně máme také malou knihovnu, kde si můžou rodiče s dětmi vzájemně knihy vyměňovat a půjčovat, donést třeba knihu, kterou již nevyužijí apod.“

Příloha 5: Rozhovor č. 4

Osobní údaje: Tamara, 48 let, magisterské vzdělání v oboru předškolní pedagogika

1. Volíš raději čtenou variantu pohádek či audio verzi a proč?

„Je to různé, ale především upřednostňuji čtenou verzi pohádek, protože je v nich prožitek a větší přidaná hodnota než při audio verzi. Samozřejmě jsem se již setkala se situací, kdy mi přišla audio vizuální pohádka pro děti vhodnější, která někdy dokáže lépe navodit atmosféru, děti si lépe představí situaci, vžijí se do příběhu apod. Záleží vždy na situaci. Často také volím kombinaci obou variant a to především právě před odpoledním odpočinkem.“

2. Čteš dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě pracuješ s pohádkou během režimu dne?

„Upřímně řečeno já za sebe bych ráda četla dětem každý den, ale třicetiletá praxe v oboru už mi to moc nedovoluje. Na jednu stranu stále přibývají požadavky a úkoly a na stranu druhou už neučtu tolik, co jsem učetla před 20–30 lety. Pokud čtu, snažím se věnovat dětem více času, někdy i 30 minut a pohádku vždy přizpůsobuji věku. Pro děti ve věku 5–6 let volím pohádku s dětským hrdinou, pohádky s příběhem nebo na pokračování, pokud se jedná o děti mladší, snažím se je seznámit se základními archetypálními pohádkami. Jak už jsem říkala v předchozí otázce, velmi často volím kombinaci čtené pohádky a pohádky poslouchané z CD. S pohádkou pak pracuji kdykoliv během dne, kdy ji považuji za přínosnou, ve smyslu toho, že sdělení, které je mým záměrem, bude přístupné touto formou, to znamená formou pohádky. Pohádku považuji za jednu ze základních prostředků komunikace s dítětem.“

3. Věnuješ pohádce po přečtení další čas?

„Určitě ano. V praxi kdykoliv to jde, pohádku tzv. osaháme i jiným doplňujícím způsobem. O dramatizaci se pokouším vždy, samozřejmě záleží na časových možnostech, které bývají často omezené. Nad pohádkou také vždy společně diskutujeme, to znamená, co si děti pod pohádkou představují, co je pro ně důležité, jaké pohádkové postavy z příběhu naklonění, rozlišování dobra a zla a vždy jde o rozvoj fantazie každého dítěte, protože to je základ u vzdělávání předškolních dětí.“

4. Podle čeho vybíráš pohádku, kterou dětem budeš číst? Necháváš výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?

„Pohádku vybírám podle aktuální nálady dětí, stavu a klimatu ve třídě, popřípadě hodí-li se mi určitá pohádka do tématu. Takže někdy volím pohádku klidnou, s hlubším obsahem, někdy rychlou pohádku, kde se mnou děti mohou interaktivovat. Je-li třída dobře naladěna, nechávám výběr pohádky na dětech.“

5. Porovnej prosím tvoje dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole, změnilo se něco?

„Já si pamatuji, že v mateřské škole, kam jsem chodila, se pohádky hodně četly, ale spíše než četly, se vyprávěly. Milovala jsem, když jsem mohla, jak se říká povolit uzdu fantazii a domýšlet konce příběhů a vznikaly tak stále nové a nové pohádky a příběhy, i když by se zprvu mohlo zdát, že už je taková klasická pohádka okoukaná. To se snažím praktikovat i ve své praxi a setkávám se s velkým úspěchem, děti to hodně baví, předhání se.“

6. Jakým pohádkám dáváš přednost?

„Dávám rozhodně přednost čtené pohádce. Také klasickým pohádkám od autorů jako jsou bratři Grimmové, Hans Christian Andersen, Božena Němcová nebo Karel Jaromír Erben. Klasičtí autoři z 19. a 20. století mají hezky zpracované archetypální pojetí pohádek, ale u některých novodobých autorů je toto pojetí dětem v určitém ohledu bližší.“

7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti v tvojí třídě nejraději?

„Nejraději děti mají Míčka Flíčka, ten rozhodně vede, a k mému údivu vůbec ne ve čtené podobě, ale právě v audio verzi. Na druhém místě bych řekla, že stojí pohádky o Pejskovi a kočičce, u kterých se děti poměrně dost nasmějí. A pak samozřejmě přicházejí a s trendem zase odcházejí moderní pohádky, jako je Ledové království, Tlapková patrola atd.“

8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomeneš si, jaké postavy jsi se bála ty jako dítě?

„Pro děti je v tomto ohledu hodně zásadní pohádka o Perníkové chaloupce, kde se setkávají se strachem z ježibab, a také kouzelníci a čarodějové. Dětem je tento svět velmi

blízký, přitahuje je svou fantazií, ale je pro ně strašidelný, protože ho neznají a nedokážou se v něm ještě orientovat.“

9. Myslíš si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle tebe dávají přednost?

„Myslím si, že děti o knihy zájem nemají, protože vývoj lidstva jde dopředu a čtená podoba knih upadá a je to naprosto v pořádku. Čtená podoba je pro děti přitažlivá např. ve čtecích zařízeních, ale nikoliv ve fyzické formě. Je to přirozený vývoj, ale rozhodně bychom neměli od klasických knih odhlížet a měly by být nedílnou součástí vzdělávání předškolních dětí, protože jsou v nich obsaženy základní archetypy lidstva. Takže já si myslím, že ve výsledku o knihy děti zájem opravdu nemají. Pokud ano, jsou to knihy hodně fantazijské.“

10. Jak motivuješ děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?

„Děti motivuji tak, že jim vlastně knihy ukazuji a nabízím. Pracuji s nimi nad knihami, které obsahují ilustrace, které upoutají pozornost, což je tedy pro děti v tomto věku absolutně zásadní. A na základě toho děti vstupují do svého světa, do světa fantazie. Pokud chci, aby dítě mělo o čtení zájem, zprostředkuji mu knihu v jakékoliv formě.“

11. Navštěvuješ s dětmi knihovnu?

„Ano, navštěvujeme místní knihovnu v rámci integrovaných bloků většinou dvakrát do roka.“

12. Věnuješ tematický blok v RVP pohádkám, knihám?

„Ano, knihám a pohádkám se ve školce věnujeme v rámci jednoho integrovaného bloku asi měsíc a půl. To je každoroční minimum, ale vždy se snažíme zařazovat knihy více dle potřeby.“

13. Ovlivňuje podle tebe vzdělání to, zda se dětem čte?

„Myslím si, že rozhodně ano. Vzdělání je důležitým faktorem ve spoustě ohledů a na to jednoduše není co říct, to vyplývá z logiky věci.“

14. Myslíš si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?

„Na 100 % ano. Protože rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky tu hodnotu knihy nebo vyprávění příběhu znají, je jim to blízké a osvojí si to jako běžné a normální. Pokud rodiči na dítěti záleží, tak samozřejmě knihám a pohádkám opravdu věnuje ten čas. Za mě je to opravdu důležité, řekla bych až nezbytné. V naší rodině se hodně četlo a vyprávělo a já sama hodně čtu a vyprávím pohádky a pohádkové příběhy jak svým dvěma dětem doma, tak i svěřeným dětem v mateřské škole.“

15. Jaký je podle tebe význam pohádek v předškolním období?

„Význam pohádek v předškolním věku je obrovský. To je téma, o kterém bych mohla mluvit opravdu dlouho. Rozhodně je to rozvoj fantazie, rozlišování dobra a zla, je v tom obsaženo i základní poznání archetypů lidstva, vlastně celé historie lidstva a základních hodnot. Stejně tak se díky knihám učíme vnímat pohádky, báje, legendy.“

16. Jak podle tebe ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?

„Pohádka rozvíjí fantazii, vzorce lidského chování (přístupnou formou ukazuje, jak se lidé mezi sebou chovají v určitých situacích, co se může stát, rozlišování dobra a zla). Dále má obrovský vliv na trénování paměti, rozvoj komunikačních dovedností, což obsahuje především slovní zásobu atd.“

17. Myslíš si, že mohou mít pohádky i negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uveď prosím příklad, či zkušenost.

„Já myslím, že pohádka nemůže mít negativní vliv. Otázkou je ale také, co si představit pod pojmem negativní vliv. Pokud máš na mysli např. to, že v dítěti vyvolává strach nebo obavy, na tom nevidím nic negativního. To je naprosto přirozená emoce, která musí být součástí lidského poznání a naopak bezpečné prostředí, které pohádka představuje, je ideální místo, kde se s ní dítě potká a naučí pracovat. Takže za mě negativní vliv může mít jen hloupá pohádka, která nedodrжуje základní morální kredit daný naší společností, např. že se zlo stane dobrem. Tedy jsou-li základní hodnoty převráceny, může to na dítě působit negativně.“

18. Myslíš si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost? Z jakých důvodů?

„Ano, 100 %. Z jakých důvodů je asi jasné. Za prvé děti se později ve škole učí číst a psát a knihy jsou úplně prvním zdrojem, kde se se základy potřebnými právě pro čtení a psaní setkávají. Za druhé rozvoj slovní zásoby, kdy slovní zásoba neznamená jen to, že děti znají více slov, ale v mozku se jim otevírají nové cesty a možnosti, dítě se stává variabilnějším, širším. Podle mě to napomáhá také celkové zralosti jedince.“

19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

„Ano, máme. Myslím si, že jsme jako školka v přístupu ke knihám a pohádkám sjednoceni a velmi nakloněni, proto se snažíme dětem vytvořit prostředí, ve kterém po knize mohou vždy sáhnout a volit ji i jako jednu z možností trávení volného času.“

Příloha 6: Rozhovor č. 5

Osobní údaje: Magdaléna, 46 let, vzdělání středoškolské v oboru předškolní pedagogika

1. Volíš raději čtenou variantu pohádek či audio verzi a proč?

„Mám raději čtenou verzi pohádek, protože si myslím, že děti více zaujme. Je tam možnost povídání si a diskuse nad obsahem, prohlížení obrázků apod. Samozřejmě někdy volím i audio verzi, konkrétně poslech pohádky z CD, většinou před odpoledním odpočinkem a někdy pouštím dětem i pohádku z DVD, např. při nepříznivém počasí, to ale volím většinou jen krátké příběhy na pokračování cca na 10 minut.“

2. Čteš dětem před odpoledním odpočinkem? Jak dlouho? Jak často? Kdy ještě pracuješ s pohádkou během režimu dne?

„Dětem v mateřské škole předčítám pohádky z knihy každý den. Maximálně to vyjde vždy na 15–20 minut, protože jsem toho názoru, že déle děti nevydrží poslouchat a neudrží tak svou pozornost na 100 %. S pohádkou nebo knihou pak pracuji v rámci řízené činnosti. Vždy ji volím podle vhodnosti k tématu, zvažuji, co se nám do něj hodí, jak s knihou nebo pohádkou dále zamýšlím pracovat.“

3. Věnuješ pohádce po přečtení další čas?

„Ano, odpovídám na otázky dětí, vysvětlujeme si, čemu nerozumí. Nechám děti prohlédnout si obrázky, což většinou vyžadují. Snažím se využívat k tomuto tématu i dramatizaci, ale to vždy záleží na věku dětí a jejich povaze. Setkala jsem se i s tím, že děti se nechtěly zapojit, a pokud je pak více takových dětí, volím jinou možnost práce s pohádkou, např. pracovní list, tematické omalovánky, práci s textem, výtvarné činnosti, aktivity na prožívání a chování. Snažím se i zdůraznit důležitost spolupráce, takže pracujeme ve skupinkách, kde se trénuje i komunikace, tolerance.“

4. Podle čeho vybíráš pohádku, kterou dětem budeš číst? Necháváš výběr i na dětech? Co to ovlivňuje?

„Někdy nechávám výběr na dětech nebo se řídím podle toho, jaké je téma integrovaného bloku a tomu pohádku přizpůsobuji. Záleží na mnoha faktorech, hlavně času.“

5. Porovnej prosím tvoje dětství v oblasti čtení pohádek se současnou situací čtení v mateřské škole, změnilo se něco?

„Myslím si, že dříve se četlo více, protože dnes se i více využívá audio technika. Celkově je více možností, které dříve nebyly. Nevidím na tom nic špatného. Mně hodně četla babička a taky uměla skvěle vyprávět. Vždy jsme se u toho hodně nasmáli. Pocházím z velké rodiny, takže nás u pohádky vždy bylo plno dětí a vzájemně jsme tak trávily plno času domýšlením příběhu atd.“

6. Jakým pohádkám dáváš přednost?

„Mám ráda české pohádky a naučné. Nejraději pracuji s pohádkami, kde je jeden příběh s poučným hlediskem. Pokud se v knize objevuje více příběhů a je tedy kniha složena z více pohádek, bývají krátké a většinou dost podobné. Dávám také přednost příběhům s ilustracemi s moderním provedením a kontextem, to se líbí i dětem, které jsou také samozřejmě ovlivňovány trendem a čím je kniha barevnější, tím větší má u nich úspěch.“

7. Jakou pohádku/pohádkovou postavu mají děti v tvojí třídě nejraději?

„Moje děti mají rády hodně Princeznu ze mlejna a stále přetrvává hit Ledové království.“

8. Z jaké pohádkové postavy mají děti nejčastěji strach? Vzpomeneš si, jaké postavy jsi se bála ty jako dítě?

„Děti se určitě bojí hodně čertů a strašidel nebo zlých kouzelníků, ježibab. Já už si bohužel nevzpomínám, jestli jsem se nějakých pohádkových postav vyloženě bála.“

9. Myslíš si, že v dnešní době jeví děti zájem o knihy? Případně čemu podle tebe dávají přednost?

„Domnívám se, že to záleží na tom, jak jsou děti vedené z domova. Ale myslím si, že dnešní děti dávají přednost televizi a celkově té vizuální formě pohádky.“

10. Jak motivuješ děti v tom, aby měly větší zájem o knihy?

„Navštěvujeme společně knihovnu, knihkupectví a s knihami v rámci řízené činnosti pracujeme, takže je vlastně podbízím a ukazuji. Učím se je vnímat jako nezbytnou součást života.“

11. Navštěvuješ s dětmi knihovnu?

„Ano, každý rok navštěvujeme knihovnu na Praze 2, vždy v každém pololetí alespoň jednou. Máme i to i jako součást integrovaného bloku, kdy se knihám a pohádkám věnujeme. Letos jsme bohužel nebyli a vypadá to, že vzhledem k situaci ani nebudeme moct.“

12. Věnuješ tematický blok v RVP pohádkám, knihám?

„Ano, v případě naší školky je to čtvrtý integrovaný blok. S knihou nebo pohádkami pak pracuji vždy po celý týden, kdy nás doprovází všemi připravenými aktivitami. Takže se nám pohádkový příběh prolíná do pohybových her, tělovýchovných cvičení, dramatické oblasti, výtvarných činností, ale i hudebně pohybových.“

13. Ovlivňuje podle tebe vzdělání to, zda se dětem čte?

„Myslím si, že částečně ano. Ale mnohem více si myslím, že to ovlivňují časové možnosti pedagoga, např. V MŠ. Pokud potřebuje pedagog rychle něco vyřešit a soustředit se na práci, je pro něj snazší pohádku pustit dětem např. Z televize, jelikož čtení by mu tuto situaci vyřešit nepomohlo. Ale to asi úplně nesouvisí se vzděláním, nevím.“

14. Myslíš si, že rodiče, kterým v dětství byly čteny pohádky, nyní také čtou svým dětem?

„Ano, určitě. I v mateřské škole je vidět, kterým dětem doma čtou a jsou na to zvyklé. Pokud jim nečtou doma rodiče, většinou se nedokážou tolik soustředit a pohádku v MŠ vnímat, vrtí se, neudrží pozornost, jsou roztěkané a mají tendenci unikat k dalším činnostem. A vlastně je i logické, že děti nejvíce vyžadují to, na co jsou zvyklé.“

15. Jaký je podle tebe význam pohádek v předškolním období?

„Význam pohádek souvisí s dramatickou výchovou, kdy vyprávění nebo čtení pohádky lépe vtáhnou dítě do děje než např. sledování pohádek v televizi. V televizi je dětem předáván hotový obraz příběhu, zatímco když příběh poslouchají, mohou si ho pomocí své vlastní fantazie a představivosti sami utvářet, upravovat. Velký význam je tedy v rozvoji představivosti, fantazie, umění naslouchat. Podporuje také zvědavost a přemýšlivost.“

16. Jak podle tebe ovlivňuje pohádka rozvoj dítěte?

„Tak kromě toho, že rozvíjí představivost a fantazii, jak jsem již říkala v předchozí otázce. Podporuje zvědavost dítěte, jeho paměť. Pomáhá rozvíjet komunikační schopnosti a dovednosti dítěte, jeho koncentraci a schopnost pozornost udržet. Posiluje sluchové vnímání, rozvoj slovní zásoby a další.“

17. Myslíš si, že mohou mít pohádky i negativní vliv na rozvoj dítěte? Jaké riziko mohou pohádky představovat? Uveď prosím příklad, či zkušenost.

„Určitě. Děti mívají obavy či strach z postav, které vypadají strašidelně, jsou neupravené, mají hluboký hlas apod. Může to u dětí vzbuzovat strach, nepochopení postav a někdy i blok v jistých oblastech, např., že o příběhu nedokážou mluvit, záměrně se mu vyhýbají apod.“

18. Myslíš si, že pravidelné čtení/vyprávění dětem má vliv na pozdější školní úspěšnost? Z jakých důvodů?

„Určitě ano. Pohádky, pohádkové příběhy, ale i knihy rozvíjejí čtenářskou gramotnost, schopnost rozumět čtenému textu, ale významu slov a přemýšlet o nich. Přijetí čtení dítětem chápu jako krok v dalším vzdělávání a jeho rozvoji.“

19. Máte ve třídě knihovničku, ke které mají děti volný přístup?

„Ve třídě máme knihovnu, ale ta však není volně přístupná dětem. Je v úrovni právě tak, aby na knihy děti jen tak nedosáhly. Je to z toho důvodu, že chceme mít pod kontrolou, kdo knihou listuje, aby nedocházelo k jejímu poškození. Zároveň jsou v knihovně také naše knihy učitelské, odborné. Děti však mají možnost si knihy kdykoliv půjčit, jen před tím musí poprosit někoho z učitelů, aby jim knihu vyndal.“

Příloha 7: Informovaný souhlas

Byla jste oslovena k rozhovoru za účelem získání dat a informací pro kvalitativní výzkum k diplomové práci Bc. Moniky Hánové, DiS. Výzkum probíhá v rámci magisterského studia na Filozofické fakultě katedry pedagogiky Karlovy Univerzity v Praze. Tématem práce je *Význam pohádek v mateřské škole*.

Vaše spolupráce na výzkumu je dobrovolná. Rozhovor bude nahráván na diktafon a potrvá zhruba 30 minut. Vaše identita zůstane v plné anonymitě, Vaše odpovědi jsou zcela důvěrné a budou sloužit pouze pro potřeby tohoto výzkumu.

Svým podpisem zde souhlasíte se svou účastí na projektu. Jedna kopie tohoto formuláře náleží Vám.

Jméno participantky:

Podpis:

V Praze dne: